

Катерина Петракова

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ІСТОРИЧНОГО АНАЛІЗУ ЕВОЛЮЦІЇ МІСЦЯ І РОЛІ ПОЛІТИКИ У ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ

У статті розглядається історичний аспект еволюції дефініції політики у державному управлінні в рамках основних політологічних концепцій функціонування суспільств. Основний акцент робиться на дослідженні зв'язку між політикою і управлінням в процесі інституціонального розвитку суспільства, зокрема, у перехідних державах.

Ключові слова: держава, політика, державна політика, державне управління, політична влада.

✦ Проведення аналізу ролі й місця політики в державному управлінні є важливим сегментом досліджень розвитку суспільних процесів в контексті розуміння шляхів і закономірностей лібералізації перехідних суспільств за нових часів. Питання ролі й місця політичної складової в системі державного механізму є предметом наукових дискусій зарубіжних і вітчизняних вчених й на сучасному етапі розвитку цивілізаційного простору.

Незважаючи на численні теоретичні дослідження, у науковій спільноті відсутній єдиний підхід стосовно визначення поняття «політика», «політична влада» та, певною мірою, як наслідок, – єдине розуміння місця і ролі політичних процесів у системі державотворення.

Варіативність діалектичної взаємозалежності між категоріями «політика» і «державна влада» зумовлює необхідність побудови такої моделі державного управління, за якої політичні процеси максимально сприятимуть найбільш оптимальним і збалансованим процесам лібералізації та демократизації транзитивних суспільств.

У сучасних транзитивних державах процеси реформування у соціально-економічній сфері значно ускладнюються саме політичною кризою. Отже, для перехідних суспільств вирішення цього питання є особливо актуальним, оскільки саме стабілізація політичних процесів зумовлює напрям розвитку державної системи, що будується.

За цих умов важливим завданням для сучасної науки є дослідження місця і ролі політики в державному управлінні, а також вироблення основних шляхів забезпечення сталого соціального розвитку країни.

✦ Проблема оптимізації державного управління, зокрема його політичних інститутів, присвячено низку наукових праць вітчизняних і зарубіжних науковців. Проте, науковий інтерес до визначення та обґрунтування напрямків і шляхів вирішення цієї проблеми не знижується.

Різним аспектам процесу удосконалення державного управління, окремим питанням публічної політики та управління присвячено роботи вітчизняних учених, зокрема, Е. Афоніна, В. Бакуменка, М. Буника, Р. Войтовича, Н. Грицяка, В. Князєва, В. Ребкала, І. Рейтеровича, С. Ситника, С. Телешуна, В. Шахова, та інших, роботи яких склали науково-теоретичне підґрунтя статті.

✦ Проблема визначення ролі і місця політики в державному управлінні в умовах трансформації укра-

1. Василик М. Политология. Хрестоматия. / М. Василик, М. Вершинин ; под. ред. М. Василика. – М. : Гардарики, 2000. – 843 с.

2. Васильева С. Политическая конкуренция в теории и действии: к вопросу о сложности ее правовых оценок [Электронный ресурс] С. Васильева // Сравнительное конституционное обозрение. – 2012. – № 1. – С. 16–24. – Режим доступа: <http://publications.hse.ru/articles/66458390>.

3. Гелей С. Политология : [навч. посіб.] / С. Гелей, С. Рутар. – [6-те вид., перероб. і доп.]. – К. : Знання, 2007. – 309 с.

4. Энциклопедический словарь з державного управління [уклад. Ю. Сурмін, В. Бакуменко, А. Михненко та ін]. – К. : НАДУ, 2010. – 820 с.

5. Косолапов Н. Глоссарий по политической психологии [Электронный ресурс] / Косолапов Н. – М. : РУДН, 2003. – 103 с. – Режим доступа : <http://politike.ru/dictionary/370>.

6. Кошель Д. И. Политическая конкуренция в современной России: аспекты политико-правовой регуляции : автореф. дис. на соискание науч. степени кандидата полит. наук : спец. 23.00.02 «Политические институты, этнополитическая конфликтология, национальные и политические процессы и технологии» / Д. И. Кошель. – Ростов-на-Дону, 2005. – 26 с.

7. Куценко А. Г. Межпартийная политическая конкуренция : автореф. дис. на соискание науч. степени кандидата полит. наук : спец. 23.00.02 «Политические институты, этнополитическая конфликтология, национальные и политические процессы и технологии» / А. Г. Куценко. – М., 2004. – 24 с.

8. Нисневич Ю. Роль конкуренции в обеспечении социально-политической стабильности и подавлении коррупции / Ю. Нисневич // Вестник Российского университета дружбы народов. – Серия: Политология. – 2009. – № 3. – С. 3–17.

9. Попов В. Политическая системология [Электронный ресурс] / В. Попов, И. Крайнюченко. – Пятигорск. : Издательство ПГГТУ, 2011. – 136 с. - Режим доступа: <http://holism.narod.ru/PoliticalSystemology.htm>.

10. Пушкарева Г. В. Политический менеджмент [Электронный ресурс] : учеб. пособие / Г. В. Пушкарева – М. : Дело, 2002. – 400 с. – Режим доступа : http://vse-uchebniki.com/politologiya_uchebnik/politicheskiy-menedjment.html.

11. Рубин А. Конкуренция как политический феномен / А. Рубин // «ARS ADMINISTRANDI». – 2010. – № 3. – С. 5–10.

12. Рылкина А. Конкуренция и конфликт: их статус в политической культуре современного российского общества / А. Рылкина // Научные ведомости. Серия: История. Политология. Экономика. Информатика. – 2010. – № 19 (90). – С. 224–230.

13. Теоретическая социология: Антология: В 2 ч. / [Баньковская С. П., Гофман А. Б., Зотов А. А. и др.] ; Пер. с англ., фр., нем., ит. Сост. и общ. ред. С. П. Баньковской. – М. : Книжный дом «Университет», 2002. – Ч. 1. – 424 с.

14. Шведа Ю. Політичні партії: Енциклопедичний словник [Електронний ресурс] / Ю. Шведа. – Львів : Астролябія, 2004. – 500 с. – Режим доступа: http://www.lnu.edu.ua/faculty/Phil/Shweda_slovyuk.htm.

15. Шилов В. Н. Политическая конкуренция: термин, понятие, форма деятельности / В. Шилов, А. П. Рылкина // Научные ведомости. Серия: История. Политология. Экономика. Информатика. – 2011. – № 13. – С. 176–184.

Постановка проблеми

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

їнського суспільства, незважаючи на її актуальність, не стала об'єктом комплексного системного дослідження вітчизняної державно-управлінської думки.

Саме ступінь та міра впливу політичних процесів на процеси державотворення, а також методи їх регулювання державними інституціями, повинні стати об'єктом комплексного дослідження наукової спільноти у галузі державного управління і політології.

Мета

☞ Мета даної статті – проаналізувати деякі аспекти еволюції місця і ролі політики в державному управлінні в рамках історичного розвитку суспільства.

Досягнення даної мети обумовлює вирішення таких завдань:

- здійснення короткого історичного огляду еволюції дефініції такого явища, як «політика» та його місце в державному управлінні у науковій думці;
- з'ясування місця і ролі політичних інститутів у державному управлінні в контексті демократизації державного управління у перехідних суспільствах.

☞ Поняття «політика» зародилось у стародавній Греції – вперше воно з'явилось у працях Аристотеля та інтерпретувалось ним як вчення про державу, тобто вчення про владу як інституційну, державного рівня [1, с. 531].

Оскільки, за Аристотелем, метою політики, а отже, державної влади, вважалось досягнення суспільного блага, держава, як виразник спільних інтересів громадян, мала пріоритет у суспільстві перед родиною та індивідом [2, с. 66]. При цьому, кожній державі надавались політичні характеристики; природне право і держава вважались неподільними [3, с. 8].

Подальший розвиток політичної думки удавнину заклали підвалини концепції правового суспільства виходячи з того, що природне право виникло раніше будь-якої держави. Концепції політики і держави епохи Середньовіччя базувались на верховенстві церкви над світською владою, що мало апологетичний характер [3, с. 8].

У нові часи, після звільнення політичної думки від панівного впливу релігії, виникла система поглядів на державу, суспільство і особистість в рамках громадянської концепції, засновником якого є Н. Макіавеллі [3, с. 9]. Науковцем вперше застосовано порівняльний метод політичного аналізу в контексті вивчення політичного досвіду історії різних країн.

Розвиток суспільних наук спричинив звуження поняття політики як сфери суспільної діяльності, тобто науковці тих часів вже почали розділяти суспільство на системні елементи [2, с. 66–67].

Подальше розроблення громадянського трактування політики у VI-VII століттях н.е. належить таким вченим, як Т. Гоббс, Дж. Локк, Ш. Монтеск'є, Д. Медісон. Основою їх наукових праць стало поняття «суспільної угоди», за якої громадяни у суспільній ієрархії стають вище, ніж держава і суспільство. У цей період відбулось зародження теорії лібералізму.

У період розвитку буржуазного суспільства наковці продовжували вивчати діалектичний взаємозв'язок громадянина і держави структуру і характер суб'єктно-об'єктних відносин. У структурі політичних концепцій лібералізму проявилась тенденція щодо визначення ключовим базовим елементом політики не особистість, а соціальні групи [3, с. 12].

Така тенденція повною мірою знайшла своє відображення у марксистській теорії (XIX-XX ст.), в рамках якої політика, зокрема, взаємодія соціально-економічних і політичних процесів у державі, розглядалась з класових

позицій. За визначенням К. Маркса і Ф. Енгельса, влада є відображенням боротьби класів; у безкласовому суспільстві явище влади і в політиці, і в трудових відносинах може зникнути, а може і залишитися, оскільки процес влади пов'язаний з організацією, а отже, з підкоренням [4, с. 269].

За М. Вебером, як представником течії буржуазного лібералізму (XIX–XX ст.), під терміном «політика» розуміється еволюційний шлях подолання суспільних протиріч, багатоваріантний розвиток суспільства; при цьому політична поведінка людей визначається не стільки класовою приналежністю, як релігійними, етичними, територіальними інтересами [5]. М. Вебер зазначав, що влада існує у стосунках між індивідами, а не є чимось іманентним, притаманним конкретним особам, і відображає асиметричні стосунки між індивідами і пов'язана з особистими якостями носіїв влади, а не їх соціальним станом. Під терміном «політика» М. Вебер розумів прагнення брати участь у владі або впливати на поділ між окремими групами всередині держави [6].

Політологія як наука остаточно сформувалась у середині XX століття під впливом європейської наукової думки в процесі демократичного розвитку, соціальної психології, захисту прав людини.

Сучасний понятійний апарат політики відзначається багатоваріантністю розуміння різними групами науковців суб'єктно-об'єктних відносин її структурних компонентів.

Визначення політики умовно поділяють на дві великі групи, які позначають або сферу діяльності, або вид діяльності індивіда чи групи людей [2, с. 65–66].

Як і у минулі етапи розвитку людства, в рамках сучасних концепцій як політології, так і державного управління дефініція, політики часто базується на ідентифікації її із соціальним явищем державної влади та визначається певною мірою будовою, устроєм суспільної системи.

У цьому контексті під терміном «політика» розуміється цілеспрямована діяльність у галузі взаємовідносин між різними суспільними групами, державами й народами, яка пов'язана із боротьбою за здобуття або утримання державної влади як знаряддя регулювання і формування цих взаємовідносин; певна частина, програма або напрям такої діяльності; сфера боротьби за владу з метою реалізації певних інтересів та цілей [7, с. 531].

Певною мірою, сфера застосування терміну «політика» залежить від того, що вважати сферою політики. На відміну від часів античності і Середньовіччя, сучасні суспільства є диференційованими, – політика тут виступає в якості однієї з підсистем суспільної системи [2, с. 67].

У складних державних системах з поділом влади, розвиненими соціальними інститутами політика не зводиться лише до державної влади та боротьби за неї. У сучасній науковій думці використовується й більш широке розуміння політики – як сукупності думок і теорій, що перебувають у антагонізмі і стосуються основних принципів різних адміністративних систем, які змагаються за важелі влади заради блага нації [7, с. 531].

Політика в цьому розумінні – це особлива діяльність з управління державою, суспільством, організаційна і регулятивно-контролююча сфера суспільства, що здійснює управління економічною, правовою, соціальною, культурною, релігійною сферами [7, с. 532]. За К. Гаджієвим, політика охоплює такі сфери, як влада і владні відносини, державно-політична організація суспільства й весь комплекс її інститутів: державно-правовий, партійний, виборчий, механізм прийняття рішень [8].

Виклад основного матеріалу

Деякі науковці використовують термін «політика» у прикладних значеннях, таких як: сукупність засобів (інструментів) та методів (технік) для реалізації певних інтересів, тобто для досягнення певних цілей в певному соціальному середовищі [9]; практика мистецтва (науки) керування державами та іншими політичними утвореннями [10, с. 515].

Отже, одна із найважливіших концепцій розуміння політики тісно пов'язує її з державним управлінням [11, с. 28].

Ключовими поняттями для державного управління є держава і покладена в її основу державна влада, оскільки державне управління у загальному змісті – це діяльність держави (органів державної влади), спрямована на створення умов для якнайповнішої реалізації функцій держави, основних прав і свобод громадян, узгодження різноманітних груп інтересів у суспільстві та між державою і суспільством, забезпечення суспільного розвитку відповідними ресурсами [9, с. 157].

В цьому сенсі політика постає як діяльність з організації процесу й структури державного управління [11, с. 29]. При цьому, поняття «управління» за своєю соціальною природою та сутністю є близьким до поняття «влада», більш того, політика і управління є взаємозалежними суспільними сферами, які об'єднує загальна природа походження, що пов'язана з феноменом влади [12, с. 5, 8].

Варіативність співвідношення сфери політики та державного управління у процесі історичного розвитку цивілізаційного континууму обмежена спільним об'єднувальним фактором: в основі цих категорій покладена функція регулятора соціальних, економічних, приватних відносин [13, с. 10].

В цьому контексті розуміння природи співвідношення політики і державного управління має особливу наукову цінність для дослідження проблематики стабілізації соціально-економічних процесів у перехідних суспільствах, тобто суспільствах, що здійснюють свою еволюційну трансформацію від одного якісного стану до іншого. Адже, таке суспільство постає тоді, коли в ньому виникають відносини якісно нового типу, які утверджуються не раптово, а поступово, набуваючи нових інституційних та системних якостей [14, с. 20].

Вдосконалення владно-управлінських відносин виступає ефективним чинником формування нової моделі державного управління, насамперед, через раціональне використання ресурсів влади та оптимальний розподіл владних повноважень і відповідальності [12, с. 8].

Проте, якщо суб'єктом державної влади є суспільство в цілому, політична влада постає інституційним вираженням лише певної частини громадян [15, с. 87]. При цьому, забезпечення сталого розвитку суспільства можливе лише тоді, коли політична влада базується на усвідомленні соціальних інтересів.

Натомість, саме в суспільствах перехідного типу політичні процеси перманентно виступають негативним чинником у процесі реформування державного управління, що, як правило, зумовлено відсутністю консолідованої позиції політичного класу, політичної культури, домінуванням політичного популізму, прийняттям політичних рішень, зумовлених лобюванням приватних і корпоративних інтересів політичних лідерів тощо [12, с. 5–6].

Сучасні державотворчі процеси в країнах перехідного типу, зокрема, в Україні, зумовлюються необхідністю виходу із соціально-економічної кризи, що вимагає збалансованого розвитку політичної, економічної і соціальної систем з урахуванням історичного та цивілізаційного розвитку окремої країни, демократизації та лібералізації суспільства, розвитку громадянського суспільства [12, с. 10].

Згідно з теоретичними положеннями демократії, державне управління і демократія – динамічні за своєю природою і призначенням соціальні механізми, і чим вище якість управління і економічного розвитку країни, тим вищий ступінь матеріалізації демократії і тим ефективніше державне управління впливає на соціальні процеси [16, с. 148].

Основним шляхом демократизації державного управління в рамках сучасних ліберальних концепцій державотворення є децентралізація державного управління, тобто розширення сфери політики у системі державної влади – перенесення влади на рівень громад та якнайширшого залучення недержавних інститутів до процесу прийняття політичних рішень [2, с. 75].

☞ В контексті сучасних дослідницьких підходів термін «політика» розглядається у варіативних інтерпретаціях, які зумовлені метою, інструментарієм, дисциплінарними рамками наукових досліджень.

В рамках політологічних концепцій можна виділити такі умовні інтерпретації політики як явища: політика як публічний інститут, політика як інструмент чи метод і, нарешті, політика як управління.

В свою чергу, державне управління виступає як складова політичного управління, основною функцією якого є управління суспільством і окремими його елементами (групами, організаціями, інститутами) у різних суспільних сферах з метою забезпечення реалізації основних суспільних і державних цілей.

Оптимальне співвідношення політичної влади як виразника інтересів певної частини суспільства та державної влади як імперативної інституції, інтегруючого вираження волі всього суспільства, є основою демократизації суспільства. Разом з тим, ефективність функціонування будь-якої держави зумовлюється балансом політичних і управлінських чинників.

При цьому, забезпечення сталого розвитку перехідного суспільства можливе лише тоді, коли політична влада базується на усвідомленні соціальних інтересів.

Питанням побудови такої моделі державного управління, за якої політичні процеси максимально враховують суспільний фактор в умовах трансформації українського суспільства, будуть присвячені подальші дослідження автора.

Література.

1. Браун М. П. Посібник з аналізу державної політики: [навч. вид.] / М. П. Браун ; пер. з англ. – К. : Основи, 2000. – 243 с.
2. Концептуальні засади взаємодії політики і управління : навч. посіб. / М. З. Буник ; Львів. регіон. ін-т держ. упр. Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України. – Л. : ЛРІДУ НАДУ, 2010. – 136 с.
3. Теорія і практика політичного аналізу і прогнозування : зб. наук.-експерт. матеріалів / за ред. М. М. Розумного. – К. : Нац. ін-т стратег. дослідж., 2007. – 93 с.
4. Энгельс Ф. Людвиг Фейербах и конец классической немецкой философии // Маркс К., Энгельс Ф. Соч. 2-е изд. – Т.21. – М.: Госполитиздат, 1955. – С. 317.
5. Вебер М. Избранные произведения. [Электронный ресурс] / Вебер М. Избранные произведения / Вебер М. – М.: Прогресс, 1990. – с. 808. // Библиотека Гумер. – Режим доступу : http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Sociolog/vebizbr.
6. From Max Weber: Essays in Sociology. / Translated, edited and with Introduction by H.H. Gerth and C. Wright Mills. – New York : Routledge, 1991. – P. 400.

7. Енциклопедичний словник з державного управління : довідк. вид. / Нац. акад. держ. упр. при Президенті України ; уклад.: Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко [та ін.] ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. – К. : НАДУ, 2010. – 819 с.

8. Гаджиев К. С. Политическая наука. [Электронный ресурс] / Гаджиев К. – М., 1994. – 400 с. // Электронная библиотека социологического факультета МГУ им. М. В. Ломоносова. – Режим доступа : <http://www.politbook.ru/catalog/item92.html>.

10. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / Нац. акад. держ. упр. при Президенті України ; наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. – Т. 1 – К. : НАДУ, 2011. – 748 с.

10. Короткий Оксфордський політичний словник / Ред. І. Макліна. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2005. – 789 с.

11. Основи публічної політики та управління : навч. посіб. / [С. О. Телешун та ін.] ; Нац. акад. держ. упр. при Президенті України, Каф. політ. аналітики і прогнозування. – К. : НАДУ, 2011. – 312 с.

12. Системні чинники взаємодії політики і управління : наук. розробка / [В. А. Ребкало та ін. ; за заг. ред. В. А. Ребкала, В. А. Шахова] ; Нац. акад. держ. упр. при Президенті України, Упр. орг. фундам. та приклад. дослідж., Каф. держ. політики та упр. політ. процесами. – К. : [НАДУ], 2010. – 38 с.

13. Концептуальні засади взаємодії політики й управління : навч. посіб. / [Е. А. Афонін та ін. ; за заг. ред. В. А. Ребкала та ін.] ; Нац. акад. держ. упр. при Президенті України. – К. : НАДУ, 2010. – 298 с.

14. Політичні інститути та процеси в умовах трансформації українського суспільства: навч. посіб. / Р. В. Войтович та ін. – Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2006. – 416 с.

15. Державна політика і державне управління: політологічні аспекти : монографія / О. Дем'янчук ; Національний ун-т «Києво-Могилянська академія». – К. : Факт, 2008. – 272 с.

16. Традиції демократичного врядування в історії українського державотворення: монографія / авт. кол.: В. М. Князев, Ю. В. Бакаєв, Т. Є. Василевська; за заг. ред. В. М. Князева. – К.: НАДУ, 2010. – 220 с.

УДК 351.01:001.895

Сергій Попов

ВИЗНАЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ОРІЄНТИРІВ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Аналізуються результати експертного дослідження з визначення стратегічних орієнтирів інноваційного розвитку системи державного управління за спеціально розробленою методикою, побудованою на основі використання SWOT-аналізу.

Ключові слова: методика, SWOT-аналіз, стратегічні орієнтири, інноваційний розвиток, система державного управління, зовнішні й внутрішні фактори.

© Попов С.А., 2013.

Домінуюча роль системи державного управління (далі – СДУ) у реформуванні різних сфер українського суспільства безпосередньо пов'язана зі своєчасним та належним забезпеченням її ефективності. У зв'язку з цим інноваційне оновлення здатності СДУ на принципах новітніх концепцій державного управління є принциповим та назрілим питанням для сьогодення України. Першочергові державно-управлінські нововведення (далі – ДУН) визначені Програмою економічних реформ на 2010–2014 рр. «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава», Національними планами дій на 2011–2013 рр. щодо виконання цієї Програми, а також Указом Президента України щодо сприяння розвитку громадянського суспільства. Успішне впровадження найбільш поширених у світі видів ДУН [1], поряд із іншим, залежить від ступеня розвитку державно-управлінської інноваційної діяльності (далі – ДУІД), наявності інноваційних ресурсів відповідної якості і обсягу, інноваційної стратегії, підґрунтя якої складають стратегічні орієнтири інноваційного розвитку СДУ.

Якісні зміни у державному (публічному) управлінні розглядає широке коло вітчизняних та закордонних дослідників. Зокрема, у працях В. Б. Дзюндзюка [2], А. Ф. Мельник [3], Л. Л. Приходченко [4] наголошується на необхідності широкомасштабних інноваційних змін у СДУ на основі використання інноваційних стратегій [5].

Зручним засобом діагностування стартових умов для розробки стратегії Ю. П. Шаров [6, с. 32–33], Г. О. Дробенко [7, с. 27–31] розглядають SWOT-аналіз. Його формула, запропонована К. Ендрюсом (1963 р.), загальноє визнана зарубіжними і вітчизняними дослідниками для стратегічного аналізу значного за обсягом масиви інформації про поточний стан та тенденції розвитку обраного об'єкта дослідження. Цей інструмент вдало застосовано для конструювання стратегій не тільки у бізнес-структурах, а й у галузі державного управління. Типову ідею SWOT-аналізу використано автором цієї статті і доцентом І. А. Сенчею для побудови методики з визначення стратегічних орієнтирів інноваційного розвитку СДУ.

Мета даної статті полягає у викладенні основних результатів досліджень з визначення стратегічних орієнтирів інноваційного розвитку СДУ за використання спеціально розробленої методики.

Методика структурована за шістьма етапами. На першому етапі було встановлено головну мету дослідження – визначення стратегічних орієнтирів інноваційного розвитку СДУ, а також охарактеризовано основні критерії для розробки інноваційної стратегії, які створюють основні передумови для формулювання суджень та дій за етапами методики. З огляду на зазначене, до основних критеріїв уналежнено наступне:

- масштабне оновлення внутрішньої здатності СДУ має бути узгодженим з зовнішніми потребами використання цієї системи у найближчій перспективі;
- максимальне використання зовнішніх можливостей (політичних, правових, соціальних, фінансових, економічних, організаційних, інших) для розвитку сильних сторін і подолання слабких сторін СДУ, захисту від загроз;
- використання здатності власного інноваційного потенціалу СДУ для забезпечення внутрішніх якісних змін з огляду на наявні можливості й ресурси у необхідному обсязі та належної якості;
- використання наявної здатності керівництва СДУ до інноваційних змін.

Постановка проблеми

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми

Мета

Виклад основного матеріалу